

राजदेवी सामुदायिक बन उपभोतगा समूह देउराली गा.वि.स. वडा नं. ५ र ७

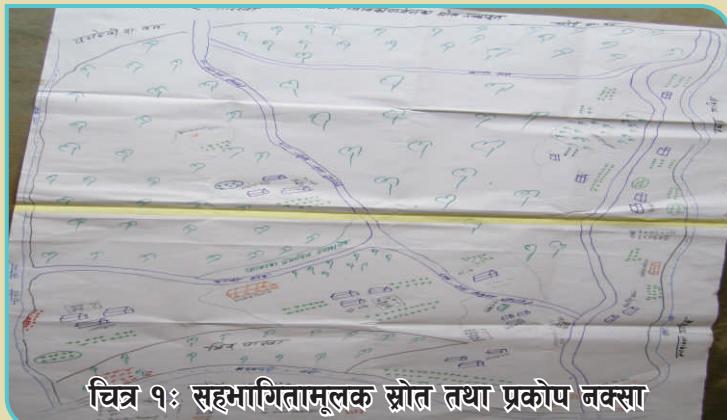
संक्षिप्त एकीकृत जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

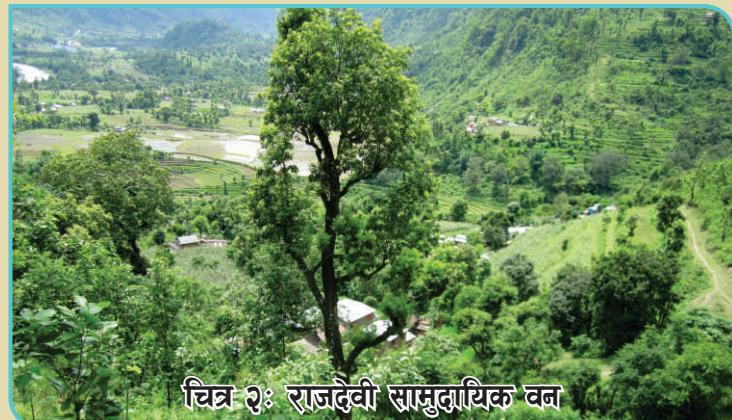
हरियो वन कार्यक्रम प्रकाशन संख्या: जानकारी पत्र ०३४

१. पृष्ठभूमी तथा समुदायको संक्षिप्त विवरण

गा.वि.स स्तरमा सञ्चालन गरिएको गरिबी तथा जोखिम अन्तरनिहित कारणहरूको विश्लेषण र स्तरीकरणको आधारमा मिति २०६९/२/२८ यस वडा प्रमुख संकटासन्नता क्षेत्रमा परेको हुँदा विभिन्न समयमा छलफल, अवलोकन, सरोकारवालाहरूको सहभागितामा ५ बर्षका (२०६९/७० देखि २०७०/७१) लागि समुदाय स्तरको एकीकृत जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना बनाइएको छ। भौगोलिकताको हिसावले यो समुदाय चुरे भावर क्षेत्रमा अवस्थित छ। अत्याधिक सुख्खा र विपन्न घरधुरीहरूको बस्ती रहेको समुदाय तुलनात्मक रूपमा पछाडि देखिन्छ र गरिबीको अन्तरनिहित कारण र संकटासन्नता विश्लेषण गर्दा यो ठाउँमा बाढी, नदीकटान, सुख्खा आदिले उनीहरूको जीविकोपार्जन मा समस्या परेको कारण यो समुदाय छनौट गरिएको हो।

चित्र १: सहभागितामूलक स्रोत तथा प्रकोप नक्शा

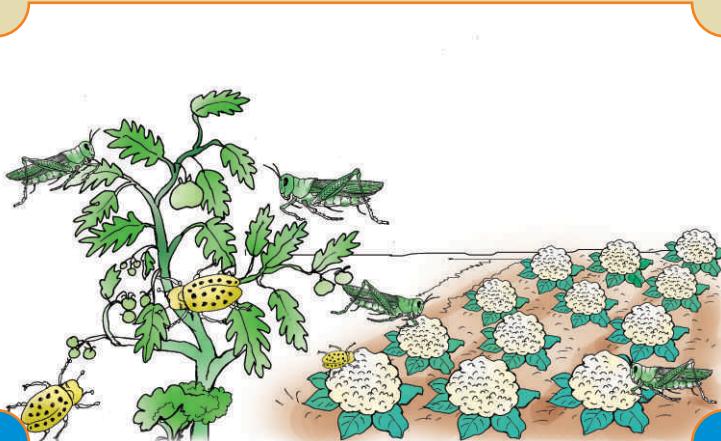
चित्र २: राजदेवी सामुदायिक बन

२. समुदायको संक्षिप्त विवरण

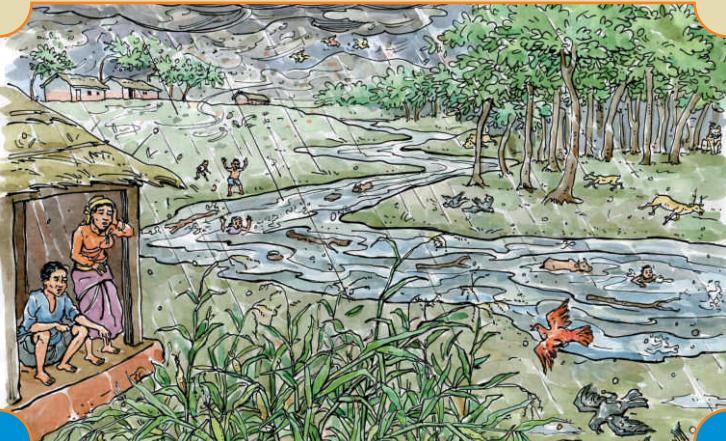
शीर्षक	विवरण
समूहको परिचय	देउराली गा.वि.स.को वडा नं. ५ मा विभिन्न टोलहरू पर्दछन्। जसमा जैकोट, गलिछना, दराईगाउँ, फेदीबजार, रामशाह टोल तथा ३ किलो बिचकेरी टोलहरू पर्दछन्। आबुखैरेनीबाट गोरखा जाने बाटोबाट २३ किलोमिटर भित्र पर्दछ।
घरधुरी एवं जनसंख्या	२४२ घरधुरी र जनसंख्या
जातिगत विवरण	जनजाति १८५ घर, दलित २६ घर तथा बाहुन क्षेत्री ३१ घर घरधुरीहरूको वसोवास रहेको छ।
प्रमुख पेशा तथा जीविकोपार्जनको आधार	प्रमुख जीविकोपार्जनका स्रोतहरूमा गोरखकाली रवर उद्योगमा काम गरी गुजारा गर्नु र कृषि पेशामा निर्भर रहेको छ।
हावापानी/जलवायुको अवस्था	उष्ण प्रदेशीय
संकटासन्न टोलहरू	गलिछना, रामशाह टोल, दराई र जैकोट गाउँहरू

३. संकटासन्नता विश्लेषणको विवरण

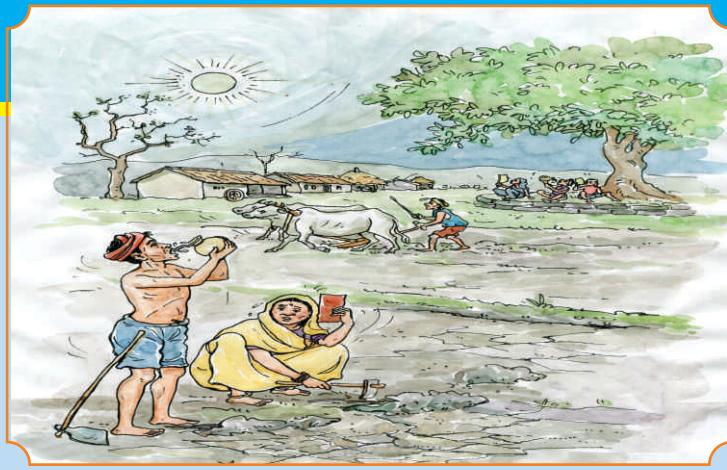
जलवायु परिवर्तनको स्थानीय प्रभाव

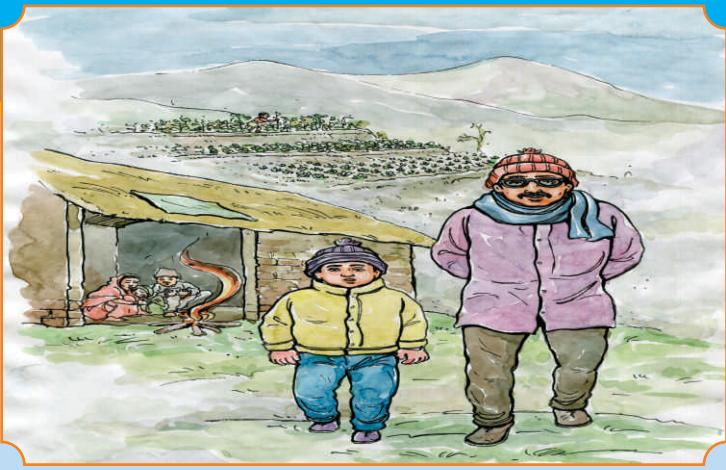
कृषि तथा वनबाट पनि नयाँ नयाँ रोगको प्रकोप बढेको

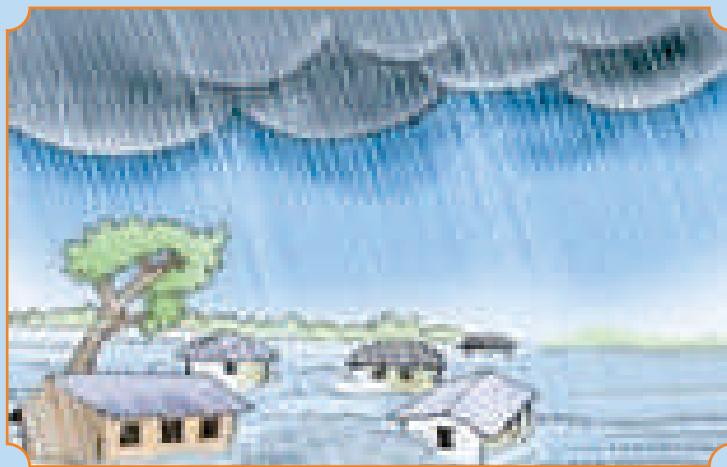
हावाहुरी, चब्याङ्ग बद्न थालेको

गर्मी याममा अझै बढी गर्मी भएको

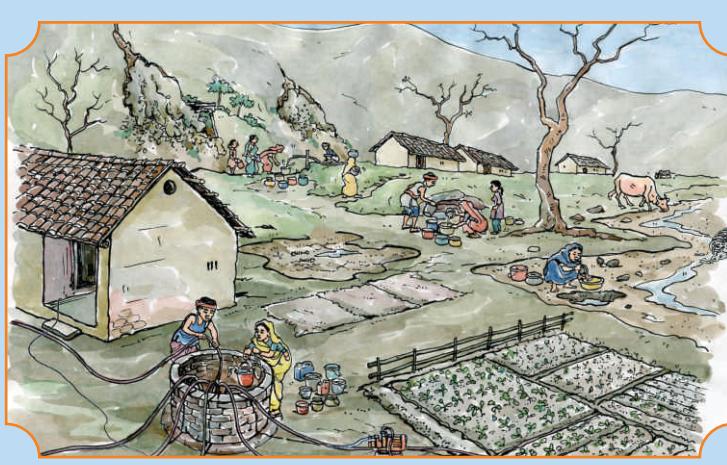
कुहिरो पहिले नलाङ्ने तर अहिले लाङ्ने गरेको, जाडोको दिन घटेको

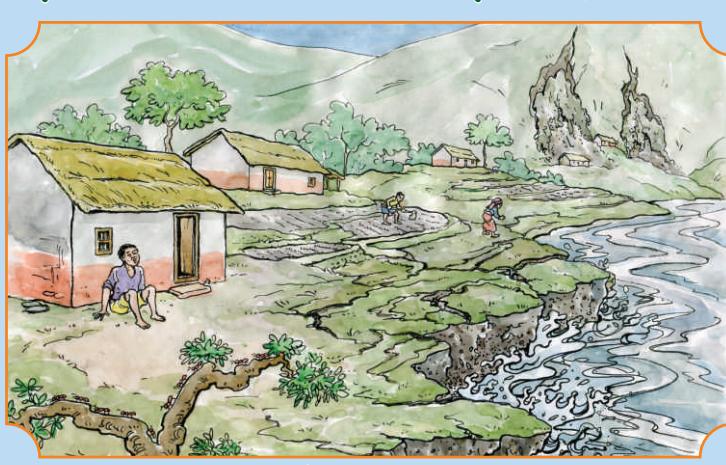
वर्षाको समय घटेपनि वर्षाको मात्रा बढेको

वर्षा हुने दिन कम भएको र गर्मीको दिन बढेको कारण जाडो हुने दिन घटेको, वन डेलो बढेको

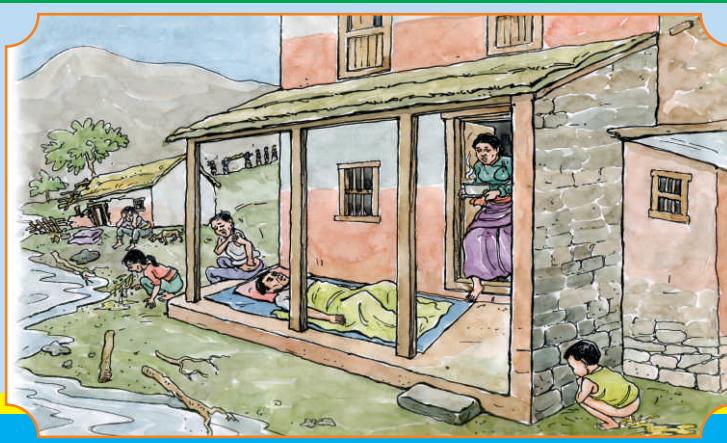

खानेपानी तथा सिंचाइको अभाव/हिँडै वर्षा हुन कम भए पछि सुख्खाको प्रकोप र खडेरीको कारण हिँडै वाली उत्पादनमा कमी आएको

स-साना खोलसी तथा चनौटे खोलाले उर्वरा भूमि कठान भएको

मुख्य जोखिमहरू

मानवमा विभिन्न रोग

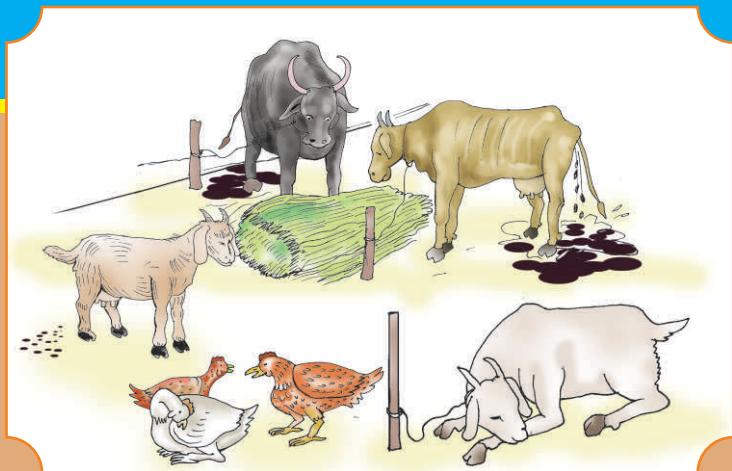
मिचाहा प्रजातिको आगमन

बाढी, पहिरो

पानीका मुहान सुवगे खडेरी

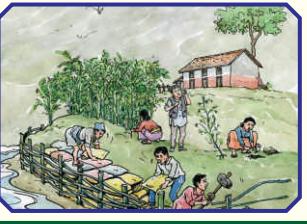
कृषि बाली तथा पशुचौपायामा नयाँ नयाँ रोगहरु देखिन थालेको

वनमा आगलागी

8. अनुकूलन योजनाको मुख्य कार्यक्रमहरू

विषयगत क्षेत्र	अनुकूलन कार्यक्रम	संवित्र उदाहरण
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	रोग-किरा नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम (कृषि तथा पशु), ड्रममा पानी संकलन तथा थोपा सिंचाइ व्यवसायिक तरकारी तथा फलफूल खेती, पहिरो ग्रस्त क्षेत्रको खेतबारीमा खेती प्रणालीमा परिवर्तन गर्ने ।	
जलस्रोत तथा ऊर्जा	दराईगाउँ खालेपानी योजना मर्मत, पम्पबाट पानी तानेर सिंचाइ, पानीको कुवा संरक्षण, धुवा रहित चुल्हो निर्माण ।	
वन तथा जैविक विविधता	अग्निरेखा निर्माण, डालेघाँस तथा आय आर्जन हुने वन तथा कृषि प्रजातिका विरुद्ध रोपण, वनमा आगलागी सम्बन्धी सचेतना, विपन्न घरपरिवारका लागि कवुलियती वन व्यवस्थापन ।	
मानव स्वास्थ्य	मूल बाटो, घर, आँगन, सरसफाइ, मानव स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना ।	

<p>जलवायु जन्य प्रकोप</p>	<p>जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विद्यालय शिक्षा, चैनौटे खोला निर्को पहिरोलाई तारजाली लगाएर नियन्त्रण, समुदायिक जग्गा, निजी जग्गा, पहिरोग्रत क्षेत्रमा उन्नत घाँस खेती गर्ने।</p>	
<p>ग्रामीण वासस्थान तथा पूर्वाधार विकास</p>	<p>जोखिम तथा पूर्व तयारी सम्बन्धी सचेतना गर्ने।</p>	

५. प्रगति समिक्षा

यस जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजनाको कार्यान्वयनको अवस्थालाई नियमित अनुगमन गर्नका लागि निम्न लिखित उपलब्धिका सूचकाङ्कहरु पहिचान गरिएको छ :

- ६ समूहले अनुकूलन सम्बन्धी अभिमुखिकरण तालिममा सहभागी भएको हुनेछ ।
- १० घरले कम्तिमा १ बटा अनुकूलनका उपायहरु अपनाएका हुनेछन् ।
- प्रकोपको पूर्व तयारी कोष तथा आपत्कालीन कोषको स्थापना भएको हुनेछ ।
- २० जनाले जनाले पहिरो रोकथामसम्बन्धी अभिमूखीकरण तथा तालिम लिएको हुनेछ ।
- जीविकोपार्जनका स्रोतमा विविधीकरणबाट २० घरपरिवारको आम्दानीमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- २ हेक्टर वन क्षेत्रमा वनमाराको प्रकोप घटेको हुनेछ ।
- १० घरपरिवारले कवुलियती बनको रूपमा व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।

६. अन्य विवरण

<p>योजना कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने निकायहरु</p>	<p>गा.वि.स., जिल्ला विकास समिति, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जिल्ला वन कार्यालय, स्वास्थ्य, आयुर्वेदिका, जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, प्राकृतिक प्रकोप उद्धार समिति, रेडक्रस, हरियो वन कार्यक्रम डब्लु डब्लु एफ नेपाल र केएर नेपाल, फेकोफन, गै.स.स. इत्यादि ।</p>
<p>लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण</p>	<p>गा.वि.स. स्तरको तथ्याङ्क संकलन गरी विभिन्न कृयाकलाप तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई ध्यानमा राखी कार्ययोजना निर्माण गरिएको ।</p>
<p>योजनाको समायोजन</p>	<p>यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई राजदेवी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहबाट पारित गरी गाउँ विकास परिषदमा अनुमोदन गरिने छ ।</p>
<p>प्रगति समिक्षा</p>	<p>राजदेवी सामुदायिक वन, वडा नागरिक मञ्च तथा अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरुसँग सहकार्यमा गरिने छ ।</p>
<p>क्षमता विकास</p>	<p>सहभागितामूलक अनुगमन मूल्याङ्कन र सिकाइ समितिले प्रक्रिया र प्रगतिहरु, नतिजाहरु र उपलब्धिहरुको सूचाङ्कमा आधारित विभिन्न वार्षिक समिक्षा, त्रैमासिक समिक्षा, स्थलगत अनुगमन आदिको माध्यमबाट गरिने छ ।</p>

थप जानकारीका लागि:

राजदेवी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, देउराली गा.वि.स., गोरखा

अध्यक्ष: नोक बहादुर आले (५८४६०६७८२२)

सदस्य: भिम बहादुर राना (५८४६२१५८८५)

सामार:

राजदेवी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको एकीकृत जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

यो जानकारी पत्र अमेरिकी जनताद्वारा अमेरिकी विकास नियोग (युएसएड) को माध्यमबाट प्रदान गरिएको उदार सहयोगबाट सम्भव भएको हो । यसमा उल्लेखित विषयवस्तु हरियो वन कार्यक्रमका लागि केएर नेपाल र अन्य सम्बद्धारी संस्थाको जिम्मेवारी हो र यसले युएसएड तथा अमेरिकी सरकारको धारणा प्रतिनिधित्व गरेको मानिने छैन ।